

Jaarverslag 2017

Stichting I P C

Multiloog[®]-bijeenkomsten

februari 2018

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Stichting IPC	3
	2.1. Samenstelling bestuur	3
	2.1. Ambassadeurs- en vrijwilligerswerk	3
	2.3. Financiële situatie	4
3.	Verslag van de uitgevoerde werkzaamheden	4
	3.1. Organisatie en begeleiding van de Multiloog®-bijeenkomsten	5
	3.2. Data bijeenkomsten en locatie	5
	3.3. Bereikte doelgroepen	7
	3.4. Werkwijze van de Multiloog-bijeenkomsten	7
	3.5. Onderwerpen in de reeks bijeenkomsten van 2017	8
	3.6. Bevindingen van deelnemers	11
	3.7. Evaluatie van de begeleiders	12
	3.8. Knelpunten vanuit de organisatie	12
4.	Gesloten Multiloog-groep	14
	4.1. Evaluatie gesloten Multiloog-groep	14
5.	Uitzicht en planning van het Multiloog®-project 2018	15
6.	Bijlagen	
	I. Jaarrekening	
	II. Verslagen Symposium: 20 jaar Multiloog – LEREN UIT ERVARING	

Jaarverslag Stichting IPC,
K.v.K. Amsterdam nr. 34122256
RSIN fiscal nr. 808 348 656
Tekst: M. Matthies, H. Mölders
Begeleiding: J. Hiemstra, H. Mölders
Coördinatie: H. Mölders, M. Matthies
Postadres: Buskerblaserstraat 32 I, 1055 AJ Amsterdam
Bezoekadres: Nieuwpoortkade 2a, 1055 RX Amsterdam
Telefoon: (020) 684 80 12 mobil 06 110 67 017
E-mail: stichting.ipc@inter.nl Website: www.stichting-ipc.nl

1. Inleiding

Hierbij doen wij u het bestuursverslag van de Stichting IPC over 2017 toekomen. Dit verslag geeft op hoofdlijnen de gang van zaken in het afgelopen jaar weer.

2. Stichting IPC

De Stichting IPC is in oktober 1999 opgericht met als doelstelling activiteiten te ontplooiën ten behoeve van integratie, participatie, betrokkenheid en communicatie van mensen in de samenleving. Naast het verwerven, overdragen en implementeren van subjectwetenschappelijke en handelingsgerichte kennis tracht de Stichting onder andere haar doel te verwezenlijken door het communicatieproject Multiloog te ondersteunen en de ontwikkeling en implementatie ervan te bevorderen.

2.1 Samenstelling bestuur

Het bestuur komt vier keer per jaar in vergadering bij elkaar en bespreekt actuele en toekomstige ontwikkelingen van de stichting. Het bestuur werkt zonder een beloning.

➤ De heer dr J. Theunissen	voorzitter (tot oct. 2017)
➤ De heer drs. J. Kools	secretaris
➤ Mevrouw R. Esselink	penningmeester
➤ De heer T. van Capelle	adviseur
➤ De heer W. van de Graaf	adviseur
➤ Mevrouw M. Matthies, Dipl. SozÖk.	adviseur

De directeur leidt in opdracht van het bestuur de dagelijkse gang van zaken van de stichting en is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van Multiloog – bijeenkomsten. Hij is tevens verantwoordelijk voor het verkrijgen en het beheer van financiële middelen en legt aan het bestuur verantwoording af over de besteding ervan. De directeur is verantwoordelijk voor medewerkers en vrijwilligers (waaronder ambassadeurs). Hij bereidt de bestuursvergaderingen voor en informeert het bestuur over actuele ontwikkelingen en lopende activiteiten.

In de verslagperiode werkte de directeur, de heer drs. H. Mölders in opdracht van de stichting.

2.2 Ambassadeurs en vrijwilligerswerk

Vrijwilligers worden voor het grootste deel bij hun werkzaamheden ingezet als ambassadeur voor Multiloog dat wil zeggen zij bieden ondersteuning bij een goede uitvoering van de bijeenkomsten, als (mede)gespreksbegeleider gastheer/vrouw en als notulist. Verder verspreiden zij informatie over actuele data en achtergrond van Multiloog aan instellingen en potentiële deelnemers. Tenslotte vertegenwoordigen zij de organisatie via deelname aan bijeenkomsten en congressen (bv. wijktafelbijeenkomsten, participatiemarkt).

De coördinatie van het vrijwilligerswerk en de begeleiding van vrijwilligers vindt naast individuele gesprekken plaats in het zeswekelijkse ambassadeuroverleg. Daarin worden de werkzaamheden besproken verdeeld en wordt op de individuele belangen van de vrijwilligers ingegaan. Een vrijwilliger bereidt de bijeenkomsten voor en fungeert als voorzitter. Centrale afspraken en gebeurtenissen worden vastgelegd in korte verslagen die afwisselend door de medewerkers worden gemaakt. Het ambassadeuroverleg wordt door de directeur ondersteund.

Vrijwilligerswerk – zonder beloning – werd verricht door:

- ➔ Mevrouw A. Meijroos: ter ondersteuning van de gesloten Multilooggroep
- ➔ De heer A. Meijroos: ter ondersteuning van de gesloten Multilooggroep
- ➔ Mevrouw drs. J. Hiemstra: gespreksbegeleidster en werkzaamheden op kantoor
- ➔ De heer K. Leeuwerink: ambassadeur voor Multiloog/pr-werkzaamheden
- ➔ De heer D. Martai: ambassadeur voor Multiloog/pr-werkzaamheden
- ➔ De heer E. de Stuurler: ambassadeur voor Multiloog/pr-werkzaamheden

2.3 Financiële situatie

Ook in de periode 2017 werd een belangrijk deel van onze financiering veilig gesteld door de Dienst Wonen, Zorg en Samenleven van de Gemeente Amsterdam in het kader van de Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (zie ook de Jaarrekening 2017, bijlage I).

3. Verslag van de uitgevoerde werkzaamheden

De centrale doelstelling van een Multiloog-bijeenkomst is het bieden van een veilige ruimte om de dialoog (weer) op gang te kunnen brengen met jezelf en met anderen teneinde meer greep te krijgen op het dagelijks bestaan, de handelingsbekwaamheid uit te breiden, en daarmee het zelfstandig functioneren en de sociale integratie en participatie in en aan het maatschappelijk verkeer te vergroten. Het is de bedoeling een praktijk te realiseren waarin de nadruk komt te liggen op de dialoog op basis van gelijkheid. Het is het streven dat dit bij de deelnemers leidt tot een beter kunnen hanteren van intra- en intermenselijke problemen en conflicten.

Tijdens een van de laatste bijeenkomsten vertelde een deelnemer in de evaluatie over de betekenis die Multiloog voor hem had:

"Ik wil hierbij ook onderstrepen dat "Multiloog - bijeenkomsten" een belangrijk en onmisbaar onderdeel van "Multiloog" als begrip, als drager van een bepaalde lading is. Ik ken Multiloog al ongeveer twintig jaar. Multiloog is veel en veel meer dan een "bijeenkomst" binnen een bepaalde tijd. Het gaat om kwaliteit en karakter, het gaat om mensen zelf, om sociale binding, om een ethische aanpak. Er is sprake van integriteit en authenticiteit. Het gaat hier over professionele maatstaven, om betrokkenheid, om persoonlijke zorg, om luisteren. Het gaat hier over denken, over reflectie en over veel meer. Dit is alleen een klein voorproefje van wat ik hierover wil zeggen. Dit zijn naar mijn mening allemaal zeer positieve eigenschappen, waar een organisatie die deze bijeenkomsten organiseert trots op mag zijn. Dat zijn voor mij allemaal voorbeelden van de essentie van Multiloog, hoe ik Multiloog ervaar en hoe ik aan en over Multiloog denk.

Dit ervaar ik niet alleen in mijn zelf, maar zie het ook in de ogen en geesten van mensen die

betrokken zijn bij Multiloog. Ik ken niemand die niet onder de indruk lijkt te zijn van Multiloog en niet geraakt is door een positieve levensveranderende kwaliteit. Deze kwalificaties zijn niet alleen van belang binnen de directe omgeving van Multiloog, maar hebben ook duidelijk gevolgen voor het bredere alledaagse leven. Wat een mens oefent, is wat een mens wordt. Multiloog is een bewuste oefening, om een meer open mens te zijn in het dagelijks leven.

Multiloog brengt, op deze manier, een virtuele cirkel op gang.

Multiloog resoneert, op deze manier, steeds meer in mijn wereldbeleving.”

Dit jaar bestond de Multiloog® - methode al twintig jaar en is in deze tijd weer actueel omdat het o.a. een belangrijke bijdrage kan leveren aan onderling begrip in de buurt. Multiloog is een laagdrempeling aanbod voor mensen in Amsterdam voor de verbetering van de communicatie met jezelf en anderen over problematische (maar ook inspirerende) ervaringen in het dagelijks leven. Aan een veelheid van stemmen wordt gehoor gegeven. Het gaat om een veelheid van stemmen die in één persoon kunnen spreken even als een veelheid van personen met verschillende achtergronden en posities in de samenleving.

In de Multiloog gaat het in de praktijk om het alledaagse leven, meestal hebben mensen het over psychische of psychiatrische problemen. Maar in principe is het toepassingsgebied van de Multiloog heel breed, en kan het gaan over allerlei onderwerpen. Wij hebben dan bij voorkeur te maken met een heel breed gezelschap, zoals cliënten/ervaringsdeskundigen, naasten/familieleden, hulpverleners, maar ook burens, wijkagenten, medewerkers van woningbouwcoöperaties, beleidsmakers, onderzoekers etc. In de gesprekken wordt duidelijk dat de achtergrond wegvalt als er over thema's die een ieder raken gesproken wordt, en dat de inbreng vanuit verschillende posities een meerwaarde heeft en verrijkend kan zijn. Onbekende mensen komen dicht bij elkaar en dit geeft een gevoel van blijdschap. Door delen van ervaringen kan het lijden verlicht worden en tot oplossingen bijdragen. De wisselwerking en de kwaliteit van de menselijke omgangsvormen komen in de schijnwerper te staan. En zo krijgt ieder de gelegenheid over het eigen functioneren na te denken om te ontdekken hoe het beter kan.

3.1. Organisatie en begeleiding van de Multiloog®-bijeenkomsten

De Multiloog-bijeenkomsten werden in de verslagperiode georganiseerd door de stichting IPC in samenwerking met INCA Projectbureau Amsterdam. De bijeenkomsten werden meestal begeleid door een koppel van twee gespreksbegeleider, die in opdracht van Stichting IPC werken. Alle Multiloog-bijeenkomsten werden digitaal opgenomen. De opnames hebben de functie van documentatie voor evaluaties van de gespreksbegeleiders om hun werkwijze i.v.m. intervisiebijeenkomsten te verbeteren en dienen voor onderzoek. Erbij komend werden tijdens de meeste open bijeenkomsten aantekeningen gemaakt.

3.2. Data bijeenkomsten en locatie

In het jaar 2017 werden 25 open Multiloog-bijeenkomsten op diverse locaties in Amsterdam georganiseerd. Twee derde daarvan worden in een vroegtijdig stadium vastgelegd, gepland en in een folder, in advertenties in het tijdschrift MUG, via e-mail en via sociale media verspreid. In de zomermaanden juli en augustus werden traditioneel twee Kunst – Multiloog -

bijeenkomsten gehouden. Ook werden er 4 keer een Theater-Multiloog met ondersteuning van Stichting Porticus en Stichting Vrienden van Multiloog georganiseerd.

Deze in het algemeen twee keer maandelijks plaatsvindende bijeenkomsten werden in de verslagperiode op twee vaste locaties gehouden:

- in Stichting De Cliffordstudio Cliffordstraat 38
- in het Gebouw Tetterode, Da Costakade 162

De bijeenkomsten in Stichting Cliffordstudio werden steeds op dinsdagavond gehouden, met uitzondering van de Theater-Multiloog, die op vrijdag avond plaats vonden. De Multiloog-bijeenkomsten i.s.m. de Bijstandsbond in Gebouw Tetterode werden steeds op woensdag middag gehouden.

Hiernaast werden in diverse stadsdelen en op diverse locaties in Amsterdam Multiloog-bijeenkomsten georganiseerd, zoals o.a. in het Buurtcentrum De Boomspijker, Buurtcentrum de Tagerijn en de Burtkamer Ijburg, alle drie in samenwerking met het Psychiatrie Café.

Een heel bijzondere bijeenkomst wordt eind van het jaar met ondersteuning van MIND/LPGGZ en i.s.m. SCIP in verband met de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 georganiseerd. Voor het eerst worden Amsterdamse beleidsmakers, politici en ervaringsdeskundigen met de GGZ in een Multiloog samen gebracht. Doel: **Leren door persoonlijk contact**. Het werden op een gelijkwaardige manier ervaringen uitgewisseld rond kwetsbaarheid, zodat de verschillende groepen van elkaar konden leren.

Deze manier van persoonlijk contact biedt bij uitstek gelegenheid om van elkaar te leren. Het werkt effectiever dan het uitwisselen van abstracte informatie via verkiezingsbijeenkomsten of brochures. Met deze Multiloog wilden wij input bieden aan de verschillende beleidsterreinen. Daarnaast lieten de deelnemers zien hoe de projecten van SCIP en Multiloog bijdragen aan herstel. Het centrale thema voor de bijeenkomst was 'sociale inclusie' op het gebied van geestelijke gezondheidszorg, stigma, wonen en werk.

De samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam is gecontinueerd. Het is al jaren de afspraak met de Hogeschool dat studenten die in het kader van hun studie SPH een 'minor GGZ-agoog' volgen op z'n minst een keer aan een Multiloog-bijeenkomst horen deelgenomen te hebben en een verslag ervan te hebben gemaakt. Ter voorbereiding en kennismaking werd in 2017 bij de aanvang van hun studie op de hogeschool het Multiloog-project gepresenteerd en werden er in twee groepen een Multiloog-bijeenkomst gehouden.

Voor en na alle bijeenkomsten was er gelegenheid voor informeel contact en om na te praten. Aan het eind van elke bijeenkomst werd een korte mondelinge evaluatie gehouden en de deelnemers vulden tevens een evaluatieformulier in.

Naast deze 'open' bijeenkomsten werd in het kantoor van Stichting IPC, in DaVinci Creative Ruimte, Nieuwportkade 2 A in 2017 de 'vaste Multilooggroep' 10 keer georganiseerd (zie ook tabel I en paragraaf 10).

3.3. Bereikte doelgroepen en aantallen

De Multiloog-bijeenkomsten waren bedoeld voor mensen ongeacht hun (culturele) afkomst, positie, leeftijd of sekse. Ze waren bedoeld voor mensen die een belangrijk of indringend probleem of een diepgaande ervaring uit het dagelijks leven met anderen wilden delen en die bereid waren naar verhalen van anderen te luisteren. Ze waren bedoeld voor mensen die vanuit verschillende posities ervaringen hadden met de ene of andere vorm van psychisch lijden in het alledaagse leven. De bijeenkomsten werden voor het merendeel bezocht door ervaringsdeskundigen, in wat mindere mate hulpverleners (in opleiding) en ook kwamen er deelnemers uit andere posities zoals familieleden of vrienden en mensen met een andere achtergrond. Door de samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam namen aan de reguliere bijeenkomsten regelmatig studenten deel, die door actieve deelname in staat werden gesteld hun vakkennis te verbreden

In totaal hadden we in 2017 in Amsterdam 35 Multiloog-bijeenkomsten met 455 deelnames. Voor een overzicht naar locaties zie de tabel hier onder.

Tabel I: Multiloog in Amsterdam 2017 in getallen:

Locatie	aantallen bijeenkomsten	aantallen deelnames	gemiddelde deelname
Westerpark: open ML	12	122	12
vaste ML	10	100	10
Stadsdeel de Baarsjes	1	17	17
Stadsdeel Oud-West	6	52	9
Stadsdeel Oost	1	19	19
Stadsdeel Centrum	5	145	29
Totaal	35	455	13

3.4. Werkwijze van de Multiloog-bijeenkomsten

Het belangrijkste van de Multiloog is de vormgeving van de bijeenkomsten en de gespreksvoering, waarbij er een 'veilige ruimte' voor de uitwisseling wordt gecreëerd. Daardoor wordt het voor de deelnemers mogelijk de voor hun belangrijke onderwerpen aan de orde te stellen.

Wat de werkwijze betreft is het niet de bedoeling om elkaar oplossingen aan te reiken, tips te geven of te adviseren, maar door de eigen ervaringen naast die van anderen te zetten kan men tot nieuwe inzichten komen en kan van elkaar geleerd worden. Het verhaal over de eigen ervaringen staat centraal. Iedereen is daarin gelijk en vanuit zijn of haar ervaringen deskundig. Mensen vanuit de verschillende posities zoals ervaringsdeskundige, hulpverlener, familie of andere betrokkenen werden uitgenodigd hun ervaringen te vertellen op basis van gelijkwaardigheid. De

gesprekken gingen over door iedereen ervaren relevante aspecten van het dagelijks leven waarbij specifiek kon worden ingegaan op ervaren psychische problemen. Multiloog is geen vorm van therapie maar heeft wel therapeutische effecten en er wordt veel van elkaar geleerd.

Aan het begin van elke bijeenkomst werden de regels van Multiloog-bijeenkomsten toegelicht, zoals het uitgaan van gelijkwaardigheid van alle deelnemers en het centraal stellen van het verhaal over concrete persoonlijke ervaringen in het leven van alledag. Er werd uitgelegd dat deelnemers worden vrijgelaten om naar eigen goeddunken aan het gesprek deel te nemen of alleen te luisteren. Tevens bestond de mogelijkheid om anoniem te blijven.

Op de Theater-Multiloog presenteren deelnemers theatrale statements over de (waan)zin van het leven van alledag als opmaat voor een gesprek, dat erop volgt.

3.5. Onderwerpen in de reeks bijeenkomsten van 2017

Tot nu toe hebben wij er voor de bijeenkomsten de voorkeur gegeven aan een spontane inbreng van gespreksonderwerpen, omdat dit de levendigheid bevordert en er meer mogelijkheden voor de deelnemers bestaat om eigen ervaringen in te brengen. Vaak blijkt aan het einde van de bijeenkomst dat er rond een thema werd gesproken. Een enkele keer stellen de begeleiders voor met dit thema een volgende keer verder te gaan. Desgewenst kan er een thema gekozen worden. Zo is er dit jaar weer voor gekozen om tijdens de zomer-Multilogen met elkaar te spreken over door deelnemers meegebrachte kunstvoorwerpen, zoals beelden, schilderijen, gedichten en foto's.

Voorbeeld, hoe een onderwerp aan de orde komt:

Iemand vertelt al 5 jaar een lat-relatie te hebben met een licht gehandicapte vriend. Ze hebben nu een testament opgesteld. Ze hebben financiële zaken geregeld en afspraken gemaakt over een eventuele begrafenis. De zus van de vriend wil die afspraken terugdraaien. Na een aantal vragen wordt duidelijk dat de verteller zich in een kwetsbare positie voelt en erkenning wil als persoon. Hij begrijpt niet waarom de zus zo moeilijk doet. Zelf heeft hij in een vorige relatie goede ervaringen gehad met afspraken, de zus mogelijk niet.

Iemand anders vertelt problemen te hebben met de zus van haar partner. Hij heeft geen officiële status en die valt ook niet te regelen. Zijn partner vertelt ook problemen met zijn zus te hebben, al meer dan 12 jaar, met name over een erfeniskwestie. De zus is na geharrewar nu nog de enige executeur testamentair. De zus wil nu alles regelen. De relatie tussen de 2 zussen is erg verziekt.

Een andere deelnemer vertelt over zijn problemen met een vriendin die een "psychiatrische ziekte" heeft. Zij pakt hem op kwetsbare, emotionele punten. Iemand herkent dit en vertelt dat hij werd aangevallen door een vriendin. Uiteindelijk heeft zij de relatie verbroken. Hij vindt nu dat hij het advies van zijn broer had moeten opvolgen en al veel eerder een punt had moeten zetten achter de relatie. Een andere deelnemer herkent wederzijds onbegrip. Hij is verwickeld in een echtscheidingszaak, heeft een conflict over de alimentatie. Er spelen materiële en emotionele zaken. Hij schakelde hulp in van een advocaat en een mediator.

De man die problemen heeft met zijn zus toont respect voor de vorige spreker, vertelt nog meer over de ingewikkelde problemen tussen hem en zijn zus, over de vernederingen door zijn zus en hoe hij probeert voor zichzelf te kiezen. De deelnemer die in de echtscheiding verwickeld zit vertelt dat hem blijkt dat het moeilijk is tot financiële afspraken te komen, dat door het conflict negatieve dingen naar boven komen. Een mevrouw herkent de machtsstrijd in voorgaande kwesties, zij maakte veel mee bij haar vader toen haar oma was overleden. Nog een deelnemer vertelt dat hij in een echtscheidingszaak heeft afgezien van materiële belangen ter wille van zijn welzijn. Hij is nu dakloos.

Voor sommigen is de verbroken verstandhouding met anderen de aanleiding over hevig lijden. Ze belanden in de geestelijke gezondheidszorg, waar ze een luisterend oor verwachten. Maar nergens treden sprakeloosheid en spraakverwarring zo schrijnend op als juist hier. De hulpverlening is immers sterk op het medisch model georiënteerd. De diagnosetaal gaat vaak een eigen leven leiden, waardoor men zicht op het dagelijks leven kwijtraakt. In de Multiloog-bijeenkomsten worden de deelnemers gestimuleerd in een zoekproces waarin men probeert vanuit de herkenbaarheid van het gezegde naar vergelijkbare eigen ervaringen te kijken en vervolgens probeert de redenen voor het eigen handelen te achterhalen.

Onderwerpen in de Multiloog-bijeenkomsten in 2017, die steeds vanuit persoonlijke ervaringen aan de orde werden gesteld:

<i>Ervaringen in de psychiatrie</i>	
➤	Ervaringen met medicatie en dwangmedicatie in de psychiatrie;
➤	Het verhaal als patiënt “telt niet”;
➤	Hoe werkt de patiënten klachtencommissie ;
➤	Hoe omgaan met professionele distantie en professionele nabijheid als hulpverlener in de praktijk. Uitwisseling van ervaringen ermee;
➤	Ervaringen met gedwongen opname in de psychiatrie ;
➤	Ervaringen met een crisiskaart – hoe kan ik afspraken maken.
➤	Over ervaringen in de verslavingszorg (alcohol, cocaïne, eetstoornis).
<i>Omgang met verwarde personen</i>	
➤	Een mevrouw vindt zich als mens niet serieus genomen. Er zijn problemen met de buurman, doordat hij haar als verwarde person bij de woningbouwvereniging heeft gemeld.
➤	Hoe kan ik gehoor bij instanties vinden als je in problemen zit.
➤	Iemand heeft afwijkend gedrag op straat vertoont en is bang voor de nieuwe wet voor verwarde personen;
<i>Ervaringen kunnen delen</i>	
➤	Door dingen te vertellen , kan ik mijn kwaadheid kwijt raken.
➤	Omgang met boosheid en woede in gesprekken;
➤	In staat zijn om fouten toe te geven
➤	Meditatie als rustgevende middel tegen angst en woede .
➤	Over het omgaan met gevoelens van woede . Wat is de oorzaak van woede?
➤	Hoe kan je patronen waarin je verzeild geraakt bent doorbreken ? Over het uiten van woede en de omstandigheden die dit mogelijk maken.

Ouder worden, ziek zijn, dood en euthanasie

- Over ervaringen met **ziek zijn** in het buitenland;
- **Reanimatie verklaring en euthanasie** – hoe werkt dat en hoe is dat voor familieleden;
- **Zelfdoding** zonder doctor;
- **Gedachten** die opkomen bij een ongeluk en in het ziekenhuis.
- Hoe **afscheid nemen van het leven** – wat is alles te organiseren.
- **De eenzaamheid op weg naar de dood** – hoe ouder ik wordt hoe eenzamer voel ik mij.
- **Kwaliteit van het ouder worden** – Ik heb meer tijd, o.a. zijn de contacten met mensen intenser, mijn leven is interessanter geworden.

Ervaringen met ouders

- Ervaringen met **dominante ouders** in de jeugd;
- **Beleving van vrijheid** in een dorp in Frankrijk en een heel mooie tijd.
- Het gaat over **levenslijnen** – belangrijke gebeurtenissen in je leven;
- Verzeild raken in verlamdende **gezinsomstandigheden**;
- Over **moeten presteren** in het **opvoedingsproces** en de gevolgen daarvan voor de kinderen.
- De rol van de andere generatie in het eigen leven.
- Over het **niet** met je eigen **vader kunnen praten** over moeilijke zaken.
- Iemand verteld over de invloed van heel **ambitieuze ouderen** die uiteindelijk **paniekaanvallen en angst** tot gevolg hadden en bij een zus tot burn-out verschijnen leidden.

Omgang met het alledaagse leven

- **Buiten de gewone wegen** gaan, kan heel verrijkend zijn – uit het gewone leven uitstappen;
- Je moet dat **evenwicht vinden** in het samenleven, zelf het initiatief nemen om contact te zoeken;
- De **kerk** als **ontmoetingsplek**.
- Wat helpt om tot **rust** te komen?
- Je eigen oordeel opschorten; hanteren van eigen **vooordeel**.
- Ademhaling en bewustwording
- Opruimen en **orde in het huis**. Dingen in het huis halen is eenvoudiger als dingen lootlaten.
- **Ambities en beperking** – hoe ga je ermee om? Moeten we onze ambities bijstellen omdat we niet alles kunnen doen? Of durven we blijven dromen?
- Hoe **omgang met vriendschap**? Moed en eerlijkheid, die waarheid zeggen, kan je daardoor vrienden verliezen.
- Hoe kan ik op tijd **tekenen van moeheid erkennen**? Hoe kan ik op rust komen voordat ik ga slapen? Niet van tevoren werken, geen mails, geen pc/ televisie.
- **Onrustig slapen** omdat teveel dingen tegelijkertijd spelen: Heel druk op werk, verbouwing in het hele huis, psychiater die de persoon kon helpen overleed.
- Gevoel van **machteloosheid in de omgang met instanties**;
- Hoe kan ik meer **grip krijgen** op mijn **dagelijks bestaan**? Waar heb je invloed?
- Het gaat om kleine dingen in mijn omgeving; belangrijk is vooral **grenzen te trekken** voor dingen die ik niet kan beïnvloeden.
- **Omgaan met stress** en werk in actiegroepen. Overbelast zijn door actievoeren. Gevoel hebben uitgebuit te worden versus grenzen trekken „nee - zeggen“.
- Omgaan met **huisuitzetting** en met de **inspectie van de GGD**. Omgaan met **woonsituaties** die fysieke en psychische klachten veroorzaken en de gevolgen van gentrificatie.
- Ervaringen met **eenzaamheid**.
- Op ervaringen met **seksueel misbruik bij mannen** rust nog steeds een taboe in de samenleving

Eisen vanuit de prestatiesamenleving

- **Prestatiesamenleving** staat haaks op een kwalitatief goed tussenmenselijke contact.
- Over **ervaringen met een depressie** en ervaringen met het worden **uitgesloten** in de samenleving.
- Moeite om **iemand in eigen huis toe te laten** omdat je huis niet aan de algemene verwachtingen voldoet.
- “Als ik iemand in mijn huis binnen laat, hoe kan ik **grenzen trekken**, bv. over de duur van de bijeenkomst”
- Over **culturen** en het kwijtraken van je eigen principes daarin.
- Over het **spanningsveld tussen eigen pretenties, verwachtingen en de eisen die van buiten aan je worden gesteld**.
- Hoe kan ik mijn **eenzaamheid** doorbreken? Gevoel van schaamte omdat je huis niet aan de verwachtingen van een „standard - huis“ voldoet..

Verlies van werk

- Ervaringen op de **arbeidsmarkt** voor **kwetsbare burgers**.
- De rol van **zelf stigmatisering** en **externe stigmatisering**.
- “Een vaste baan geeft legitimiteit, maar vrijwilligerswerk is vaak veel nuttiger”
- Over de noodzaak van **sociale zekerheid** om het leven overeind te houden.
- **Instabiliteit** door **sociale onzekerheid**. Over het uitvallen uit het dagelijkse leven, in de bijstand terecht komen en daarmee overgeleverd zijn aan andere mensen.
- **Zelf stigmatisering en angst**, slaaploosheid.
- Het **verlies van (perspectief op) werk** door psychische klachten en de gevolgen voor het leven.
- Ontslag en **openheid over kwetsbaarheid**.
- Voldoening vinden door **vrijwilligerswerk**.
- **Psychische ziekte en discriminatie op de werkvloer** – je werkgever kan het niet zien en kan het zich niet voorstellen hoe dat is en voelt.

3.6. Bevindingen van deelnemers

De regelmatige interne evaluaties steeds 10 minuten voor het einde van de bijeenkomsten en de vele ontvangen reacties van de deelnemers spreken een duidelijke taal wat de betekenis van Multiloog-bijeenkomsten betreft. Men zegt dat door het luisteren naar de ervaringen van anderen de eigen ervaringen gerelativeerd worden, dat men zich ontlast voelt, bevrijd en ‘verrijkt’ en dat men zich als persoon gesterkt voelt. Men ervaart herkenning en verbondenheid. Het proces van delen van de ervaringen met anderen ervaart men als instructief en leerzaam. Tenslotte blijkt uit het evaluatiemateriaal dat de bijeenkomsten bijdragen aan:

- het bieden van de mogelijkheid het eigen verhaal te kunnen vertellen
- de opheffing van isolatie (de-stigmatisering),
- het doorbreken van eenzaamheid,
- uitbreiding van het sociale netwerk (meer sociale participatie);
- herstel van verbroken relaties met familieleden en vrienden;
- toeleiding naar (vrijwilligers)werk;
- uitbreiding van vrijetijdsactiviteiten.

De reguliere Multiloog-bijeenkomsten zijn vooral verbaal gericht. Via de Kunst- en Theater-Multiloog® - bijeenkomsten voegen wij hier, om anders te kunnen verwoorden wat belangrijk voor je is, andere expressievormen toe. Het blijkt in de praktijk extra verlichting te geven en is een extra stimulans.

Hieronder volgen een aantal uitspraken van deelnemers over hoe Multiloog gesprekken door hun werden ervaren

- "Mooie om ervaringen van anderen te horen. De onderwerpen sluiten bij mijn ervaringen aan aan."
- "Je leert hier veel door de ervaringen van anderen."
- "Het gesprek laat mij in actie komen, de kennis die ik hier opdoe zet ik thuis om in handelen, bijv. mijn huis op orde houden of de afwas doen."
- "Multiloog helpt mij bij mijn werk als verpleegster: ik heb er een groter luisterend oor door."
- "Mijn advies aan jullie is vooral doorgaan en volhouden met de organisatie."
- "Er komt veel woede in mij naar boven, als ik over mijn ervaringen in de arbeidswereld praat."
- "Ik vond de interactie in het gesprek heel prettig, er vond een versterking plaats door de ervaringen van anderen."
- "Het gesprek is heel zinvol, er komt iets naar boven, wat anders niet naar boven kan komen. Ik neem de ervaringen mee, die ik nog moet verwerken."
- "Die vrijheid alles te zegen is bij ML waardevol. Je wordt er niet op afgekeurd."
- "Praten is goed om dingen te verwerken. Afleggen van schaamte in een veilige situatie."
- "Het zijn zware onderwerpen vandaag, maar hier kan dat aan de orde komen. Het zijn hier heel concrete, begrijpelijke beschrijvingen, het is niet abstract."
- "Ik ben heel opgelucht, dat alles goed verliep. Het was een geslaagde avond, het was heel boeiend."
- "Goede start van de avond, andere insteek door de kunst."
- "De kracht van ervaringsdeskundigheid in de verhalen van anderen was duidelijk. Reguliere hulp heeft mij minder geholpen. Een combinatie van hulpverlening en ervaringsdeskundigheid tot zijn recht te laten komen, is optimaal."
- "De verbondenheid met elkaar spreekt mij aan, verbondenheid door erkenning. Hier kan ik zijn als ik ben en moet niet presteren."
- "Kunst kan iets teweeg brengen, het kan ook iets anders betekenen als wij dat willen, dat heb ik vandaag geleerd."
- "Mij is geen andere plek bekend waar dit op een dergelijke open manier en in een degelijke veilige situatie mogelijk is."
- "Heftige ervaringen, die verteld worden. Een van de heftigste Multiloog-bijeenkomsten die ik mee gemaakt heb. Veel respect voor mensen die dat willen delen."
- "Boeiend gesprek in zo'n grote groep. Ik kan hier heel veel van anderen leren."
- "De gespreksleider was heel duidelijk en ondersteunend aanwezig. Mooie gesprek omdat heel veel mensen aan het gesprek deelgenomen hebben. Heel nuttig dat geen tips werden gegeven. Er is veel herkenning bij de ervaringen van anderen geweest."
- "Door de verhalen heb ik inzicht gekregen in wat eigenkracht betekent. Het is niet meer zo abstract voor mij."
- "Dit soort initiatieven horen niet bij de officiële instellingen, maar blijven daardoor ook buiten de schijnwerpers. Dat is jammer."

3.7. Evaluatie van de begeleiders

De hoge presentie van een trouwe kern bezoekers maar ook dat er steeds weer veel nieuw geïnteresseerden komen, geeft voor ons aan dat de Multiloog-bijeenkomsten in Amsterdam

in een behoefte voorziet. De betrokkenheid van de deelnemers bij het gesprek is eveneens zeer groot. Het is bij ons belangrijk en een aandachtspunt en bovendien een theoretisch vertrekpunt om te blijven bij het spreken over eigen ervaringen, belangen en inzichten, en om daarover te communiceren. Het aspect van **'leren aan en van elkaar'** komt het meest tot zijn recht als deelnemers vanuit verschillende posities - bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen en hulpverleners en/of ouders en ervaringsdeskundigen - met elkaar in gesprek raken. Het is voor de begeleiders verrassend te zien hoe sommige deelnemers na verloop van tijd het verhaal over hun ervaringen met psychisch lijden in of buiten de psychiatrie steeds beter kunnen articuleren en door het gesprek over elkaars ervaringen hun voordeel te doen met het uitbreiden van hun handelingsmogelijkheden. Als belangrijk neveneffect constateren wij dat deelnemers die elkaar bij de aanvang niet kenden ook buiten de bijeenkomsten contact met elkaar onderhouden en daarmee weten hun **ervaringen met eenzaamheid** te doorbreken. We willen nog opmerken dat vele deelnemers zeggen hun verhaal, soms na vele jaren of voor het eerst hier hebben kunnen vertellen.

Niet alle Multiloog-bijeenkomsten gaan over psychisch lijden. In de Multiloog-bijeenkomsten komt het steeds vaker voor dat ook onderwerpen besproken worden die moeilijkheden in het dagelijks leven van een ieder kunnen veroorzaken.

De begeleiders nemen ook de gelegenheid om, tijdens hun begeleiding, over eigen ervaringen te spreken. Dat verduidelijkt de werkwijze, is positief voor de veiligheid van het klimaat en voor gelijkwaardigheid met de deelnemers. Het past bij onze uitgangspunten om ook de subjectiviteit van de begeleiders naar voren te laten komen.

Wat betreft de Kunst- en Theater-Multilogen is het opmerkelijk, hoe andere dan verbale uitingsvormen mensen stimuleren hun ervaringen te presenteren en er vervolgens met anderen over te communiceren. Een enkeling die nog nooit actief deelnam aan het gesprek voelde zich hierdoor in staat om wat hem bezighoudt voor het voetlicht te brengen. Anderen voegen hiermee een extra dimensie toe.

3.8. Knelpunten vanuit de organisatie

Om steeds weer voldoende mensen te laten deelnemen is intensieve voorbereiding nodig. Daarbij kan met een mailingactie, de verbreding via sociale media of het plaatsen van advertenties niet worden volstaan. Een persoonlijke benadering van potentiële deelnemers via een mond-tot-mondreclame is noodzakelijk. Hiervoor zijn veel meer vrijwilligers (in de functie van ambassadeur) nodig dan ons op dit moment ter beschikking staan. Tevens is het belangrijk in het kader van onze wervingsacties steeds stil te staan bij de wijze waarop wij deelnemers aanspreken. Hoewel wij steeds meer de nadruk leggen op voor iedereen herkenbare dagelijkse problemen (dus hoe de wereld, waarin wij ons overeind moeten zien te houden, op ons afkomt) – die tijdens de bijeenkomsten aan de orde komen - staat in de beeldvorming de psychische resp. psychiatrische problematiek voorop. En hier hebben wij het nog steeds met een zeer gevoelige en ook hoogst gestigmatiseerde problematiek te maken die kritisch en creatief denken en handelen vraagt.

Daarnaast vereist de werkwijze van de gespreksbegeleiders ook de nodige tijd voor een voortdurende reflectie. Om de bijeenkomsten op een goede wijze te kunnen laten verlopen en steeds weer veiligheid tijdens de bijeenkomsten te laten bestaan is regelmatig deze intensieve reflectie o.a. in de vorm van intervisiebijeenkomsten met alle gespreksbegeleiders

nodig. Daaraan ligt onderzoek en theoretische-reflectie ten grondslag. Helaas heeft het laatste vanwege de ontbrekende middelen alleen in de marge en sowieso door veel extra inzet op vrijwillige basis van de organisatoren, kunnen plaats vinden. Soms blijkt dat er deelnemers zijn die behoefte hebben aan individuele gesprekken. Ook daaraan kunnen we niet optimaal voldoen, ook vanwege de ontbrekende tijd en de nodige middelen.

Tenslotte zijn de tijd en middelen gebrekkig op het terrein van de ondersteuning van medewerkers en vrijwilligers. Wij hebben als Multiloog-project van begin af aan de pretentie betrokkenen die ervaringen in de psychiatrie hebben (gehad) in alle geledingen van onze organisatie te betrekken. Alleen om dat waar te kunnen maken hebben wij ook de desbetreffende voorwaarden nodig dat wil zeggen extra tijd door de begeleiders en organisatoren om in de behoefte aan bijzondere steun te kunnen voorzien. Ook hier ervaren wij een gebrek aan middelen en mogelijkheden.

4. Gesloten Multiloog-groep

De gesloten Multiloog-groep werd ook in 2017 voortgezet in Amsterdam West. Er vonden 10 bijeenkomsten plaats met gemiddeld 10 deelnemers waarvan twee hulpverleners, drie ervaringsdeskundigen, drie ouders, twee andere deelnemers (deze deelnemers waren oorspronkelijk begonnen om filmopnames te maken, die later werden gestaakt) en een begeleider. Het totaal aantal deelnemers was 100. De onderwerpen die aan de orde kwamen hadden betrekking op ervaringen in het dagelijks leven van de deelnemers met een nadruk op de posities van ervaringsdeskundigen, familieleden en hulpverleners.

Gesproken werd onder ander over het stilstaan bij de betekenis van de dagelijkse zaken waar men mee te maken krijgt, het onderkennen van de eigen grenzen in het tussenmenselijke contact, ervaringen in een vroegere levensfase en de betekenis daarvan voor het huidige leven, ervaringen in de hulpverlening met de behandeling van eigen klachten of die van een naaste, ervaringen in dagactiviteitencentra voor mensen met een psychiatrische achtergrond resp. in een buurthuis, ervaringen met een (herhaaldelijke) opname van een zoon in de psychiatrie. Tenslotte kwamen regelmatig ervaringen aan de orde waar men in het dagelijkse leven kracht en energie uitput.

De duur van de bijeenkomsten was ca. vier uur met een ontmoeting vooraf en een nabespreking achteraf, waarop een gemeenschappelijk eten, heeft plaats gevonden.

4.1. Evaluatie van de gesloten Multiloog-groep

Aan het eind van het jaar kijken wij in de gesloten Multiloog-groep steeds terug op wat de bijeenkomsten in het voorafgaande jaar hebben opgeleverd en wat de betekenis van de bijeenkomsten zijn zowel door er aan deel te nemen alsook in het dagelijks leven. Een groot deel van de uitspraken over zowel inhoud als betekenis van de bijeenkomsten komt overeen met wat ook steeds weer in de open bijeenkomsten is geuit zoals het ook hierboven in het overzicht is opgenomen.

Verder was een zwaartepunt in dit jaar de ervaringen van ouders met hun kinderen die met ingewikkelde ervaringen in hun leven worstelen. In een geval ging het om de ervaringen van ouders met een zoon die weer herhaaldelijk in een psychiatrische kliniek is opgenomen.

Voorafgegaan daaraan was de ontwikkeling van waandenkbeelden bei de zoon, verwaarlozing in zijn eigen huis, klachten van burens en de klacht van een hulpverlener die uiteindelijk leidden tot een rechterlijke machtiging en opname op een gesloten afdeling. Grote ergernis bij de ouders was het grote gebrek aan samenwerking van de instanties met de naasten resp. ouders en de gebrekkige communicatie zodat de eigen zoon en de ouders zich voortdurend buitengesloten voelen terwijl zij steeds het contact met de opgenomen zoon wisten overeind te houden. Doordat de ouders deze ervaringen in hun eigen omgeving niet of nauwelijks konden communiceren en daarmee in een geïsoleerde positie terecht kwamen had de groep een groten ondersteunende rol.

In een ander geval van een vader met een dochter ging het om de ingewikkelde ervaringen van een dochter met eveneens allerlei waandenkbeelden waarbij de dochter geen hulp vanuit de hulpverlening wenste en daardoor de vader heeft geprobeerd tijdens een langdurig proces van vallen en opstaan met de dochter in gesprek te blijven wat heel zwaar was voor beiden. Doordat de vader de steun in de groep heeft ervaren waaruit hij kracht en energie wist te putten kon hij zich in de gesprekken met de dochter die regelmatig uitmonden in heftige confrontaties staande houden. Van aanvankelijk heftige verwijten kwam er ook steeds meer een positieve wending in de kwaliteit van de relatie en wist de dochter zich ook lovend t.a.v. de houding van de vader te uiten.

In twee andere gevallen ging het om de ervaringen van twee deelnemers die zelf in behandeling bij de hulpverlening zijn maar daarnaast de deelname aan de groep van grote ondersteuning ervaren vanwege die andere benadering en werkwijze die wij hanteren (gesprek op basis van gelijkwaardigheid). In beide gevallen gaat het om de (her)beleving van geweldservaringen uit het verleden. De verwerking ervan wordt bij hun verzaard door een actuele worsteling met 'hoarding - problematiek' (verzameldwang) en het omgaan met de instanties (GGD) hieromheen. Het delen van hun ervaringen met name ook het inbrengen van de ervaringen met de diverse instanties is voor hun van grootte waarde.

5. Uitzicht en planning van het Multiloog®-project 2018

Wat de vervolgperiode tot eind 2018 betreft verwachten wij – ook gezien de ondersteuning van de centrale stad - een voortzetting van onze activiteiten zoals ze hierboven beschreven. Daarnaast zetten wij ons in om de continuïteit van het project ook toekomstig te waarborgen. Vanuit het bestuur is dit onderwerp al reeds langere tijd onderwerp van gesprek. Een belangrijke stap hebben wij daarin gezet door de organisatie van een symposium i.v.m. het 20 jarig bestaan van Multiloog. Het was een belangrijke stap om Multiloog naar buiten op de agenda te zetten en ook haar functie in een zich veranderend veld op het gebied van een zich vernieuwende op de wijk gerichte GGz te positioneren. Het symposium werd zeer goed bezocht door ca 90 deelnemers en er was een zeer prettige en constructieve sfeer met veel positieve reacties. Naast veel (oud)deelnemers van het eerste uur werden o.a. voor de drie bijzondere workshops diverse sprekers uitgenodigd waaronder hoogleraar dr. Ariane Brensell uit Berlijn en Wolfenbüttel. Zie ook in de bijlage een verslag over het symposium dat in december 2017 verschenen is in het tijdschrift 'participatie en herstel' (4/2017).

Daarnaast zijn we bezig naast bijzonder overleg met de Gemeente over het onderwerp continuïteit van Multiloog plannen te ontwikkelen en gesprekken met instanties en individuele personen te voeren om de toekomst als zelfstandig project veilig te kunnen stellen.

Ook zullen we blijven pogingen ondernemen nieuwe financieringsbronnen (fondsen) aan te boren en richten ons werk veelal ook op het verkrijgen van donaties en steun via de Stichting Vrienden van Multiloog (zoals het organiseren van specifieke (benefiet)-bijeenkomsten).

We zullen doorgaan met onze geplande bijeenkomsten in de hele stad o.a. in het Centrum met het zwaartepunt Amsterdam West d.w.z. in de oude stadsdelen Westerpark, De Baarsjes, Oud-West, Bos en Lommer, Amsterdam Noord en Oost en bij de Hogeschool van Amsterdam. Daarnaast zullen wij op verzoeken ingaan in andere stadsdelen bijeenkomsten te organiseren.

Daarnaast gaan wij op verzoeken van buiten Amsterdam in bijeenkomsten te organiseren en ook in het buitenland. Wat het laatste betreft zo hebben wij onze contacten naar de Universiteit Braunschweig/Wolfenbüttel gelegd voor het organiseren van bijeenkomsten, voordrachten en seminars (begonnen in 2016 en voortgezet in 2017). Ook deze activiteiten met name het docentschap gaat ook in 2018 door.

Het blijft ons streven buurtbewoners in contact te brengen met kwetsbare bewoners zoals mensen met een psychiatrische achtergrond. Want juist hier kan de Multiloog-methode onder ander als een **anti-stigma-project** een belangrijke bijdrage leveren. Voor meer aandacht in het maatschappelijke veld (o.a. in het kader van de ontwikkeling van activiteiten van de **wijkgerichte zorg**) zoals in buurthuizen en andere locaties onder medewerkers ontbreekt veelal de expertise voor mensen met een psychiatrische achtergrond en het bij elkaar brengen van mensen met uiteenlopende posities. Multiloog is op dit gebied bij uitstek geschikt om de zogenaamde '**inclusie-gedachte**' als onderdeel van een participatiesamenleving niet op de laatste plaats in het kader van de wijkgerichte ontwikkelingen van de zorg in de praktijk te brengen.

Daarnaast zijn ten behoeve van toekomstige Multiloog-bijeenkomsten in de diverse stadsdelen contacten gelegd op allerlei niveaus (o.a. medewerkers en beleidsmakers rond de loketten Zorg en Samenleven, wijksteunpunten/wijktafels en politici) en maken wij deel uit van de desbetreffende netwerken zoals de wijktafel overleggen.

We zullen verder blijven werken aan de ontwikkeling van ons kunst - Multiloog-project zoals we ze al in de zomerperiode juli - augustus als ook incidenteel in verband met exposities in de rest van het jaar organiseren. Erbij gekomen is sinds 2013 de Theater-Multiloog die we in 2017 ook weer zijn gaan organiseren.

In 2017 werd er gewerkt aan een herziening en een tweede druk van het boek "Versterkende gesprekken. Van monoloog naar dialoog tot Multiloog. Emancipatoire gesprekken rond zorg en Welzijn" met een hoofdstuk over Multiloog: "Multiloog: Sprakeloosheid overwinnen". Deze vernieuwde uitgave is eind 2017 verschenen.

Tenslotte zijn wij vertegenwoordigd in diverse overlegorganen en werken samen met diverse instellingen en organisaties in Amsterdam (zoals SCIP {o.a. in het Psychiatrie Café Amsterdam}, Stichting Perceval, Cliënteninformatiepunt, HVO-Querido, Regenboog Groep/Vriendendienst, Cordaan, Arkin/Mentrum, InGeest, ABC-Alliantie en de Hogeschool van Amsterdam). Ook in 2018 en daarna zullen wij die samenwerking voortzetten.

Landelijk zijn wij aangesloten bij Mind/Landelijk Platform Psychische Gezondheid en nemen wij deel aan de regiokamer. We hebben ter ondersteuning van het werk op landelijk niveau de visiegroep in het leven geroepen om onze ervaringen ook op landelijk niveau kenbaar te maken en aan de orde te stellen.

Bijlage I

JAARREKENING 2017

**Stichting IPC
Amsterdam**

INHOUDSOPGAVE

JAARREKENING 2017

1. Balans per 31 december 2017
2. Winst- en verliesrekening over 2017
3. Algemene toelichting
4. Toelichting op de balans per 31 december 2017
5. Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2017

Overige gegevens

Realisatie per stadsdeel
Samenstellingsverklaring

BALANS PER 31 december 2017

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
inventaris	147	147
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
vooruitbetaalde kosten	1.921	4.567
Liquide middelen	<u>2.862</u> <u>4.930</u>	<u>2.323</u> <u>7.037</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
algemene reserve	1.892	1.115
egalisatie reserve	<u>1.538</u>	<u>1.538</u>
	3.430	2.653
Schulden op korte termijn		
vooruitontvangen /nog te bet.	1.500	4.384
	<u>4.930</u>	<u>7.037</u>

WINST- EN VERLIESREKENING 2017

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
opbrengsten projecten	64.169	57.000	56.745
directe kosten van de projecten	52.420	46.600	47.298
Bijdrage aan het resultaat	11.749	10.400	9.447
afschrijvingslasten	0	0	0
huisvesting	6.268	6.000	6.170
algemene kosten	4.715	4.400	4.137
som der bedrijfslasten	10.983	10.400	10.307
financiële baten en lasten	11	0	257
bedrijfsresultaat	777	0	-603

ALGEMENE TOELICHTING

Aard der bedrijfsactiviteiten

De stichting houdt zich bezig met de organisatie van multiloogbijeenkomsten en met de ondersteuning van een landelijk platform inzake multiloog.

Rechtsvorm

Stichting IPC is een rechtspersoon en staat als zodanig ingeschreven onder nummer 34122256 bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Grondslagen van de financiële verslaglegging

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel. De jaarrekening is opgesteld op basis van richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving, (voor organisaties zonder winststreven).

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, is de waardering van de activa en passiva tegen nominale waarde.

materiële vaste activa

De materiële vaste activa wordt voor gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen, welke worden berekend op basis van de geschatte economische levensduur.

vorderingen

Voor zover nodig worden de vorderingen verminderd met noodzakelijk geachte voorzieningen.

liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld staan zij ter vrije beschikking.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

opbrengsten

Dit is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten.

Subsidies worden op toekenningsbasis geheel verantwoord, het bedrag dat nog niet opeisbaar is wordt onder de overlopende posten op de balans verwerkt.

directe kosten

De kosten worden bepaald op basis van de historische kostprijs.

afschrijving

De afschrijvingen op de materiële vaste activa worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs van de verschillende activa, rekening houdend met de verwachte economische levensduur daarvan.

financiële baten en lasten

Dit betreft de ontvangen rente op tegoeden, de aan derden betaalde rente.

buitengewone baten en lasten

Dit betreffen baten en lasten, welke niet uit de normale bedrijfsuitoefening voortkomen en van incidentele aard zijn.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De aanschaffingsprijzen en afschrijvingen zijn als volgt:

	Aanschafwaarde		Afschrijving tot	
	2017	2016	2017	2016
inventaris	1.075	1.075	928	928
	1.075	1.075	928	928

	Boekwaarde	
	2017	2016
inventaris	147	147
	147	147

Het verloop hiervan was als volgt:

boekwaarde 1 januari 2017	147
investeringen/desinvesteringen 2017	0
	147
Afschrijvingen 2017	0
boekwaarde 31 december 2017	147

De afschrijvingen worden berekend over de aanschaffingswaarde.

De volgende percentages worden gehanteerd:

inventaris: 20%

Over de restwaarde wordt niet afgeschreven.

	2017	2016
Vorderingen en overlopende activa		
nog te ontvangen rente	11	
Waarborgsom Elisart	1.567	1.567
Vooruitbetaalde kosten	343	3.000
	<u>1.921</u>	<u>4.567</u>

Liquide middelen

ING bank	860	116
ASN bank	2.002	2.207
Kas	0	0
	<u>2.862</u>	<u>2.323</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en zijn binnen korte termijn opeisbaar.

Passiva

Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

stand 1 januari	1.115	1.718
bij: resultaat boekjaar	777	-603
stand per 31 december	<u>1.892</u>	<u>1.115</u>

vooruitontvangen /nog te bet.

vooruitontvangen bedragen *	0	4.000
overige nog te betalen	1.500	384
	<u>1.500</u>	<u>4.384</u>

Betreft het vooruitontvangen subsidiebedrag van stichting Porticus voor 2016 (4.000) en 2017 (4.000).

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
opbrengsten projecten			
stimuleringssubsidie Zorg en Samenleven	49.961	49.530	49.530
fonds Porticus	4.000	4.000	4.000
Vrienden van Multiloog (theatermultiloog)	2.700	1.000	1.100
overige*	7.508	2.470	2.115
	<u>64.169</u>	<u>57.000</u>	<u>56.745</u>

* Hierin zijn bijdragen opgenomen van stichting GGz in Geest, stichting Cordaan en HVO Querido in verband met het 20 jarig jubileum.

directe kosten van de projecten

rechtstreekse produktiekosten *	3.437	1.500	982
vrijwilligersvergoeding en ondersteuning	1.060	2.500	1.114
huur lokatiegebonden	1.685	1.000	1.056
systeembeheer/website	2.000		2.000
inhuur derden	44.238	41.600	42.146
	<u>52.420</u>	<u>46.600</u>	<u>47.298</u>

In verband met het 20 jarig jubileum van Multiloog zijn met name de drukkosten voor flyers aanzienlijk hoger dan voorzien.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huisvestingslasten			
huur pand Da Vinci (incl vaste telefonie)	6.268	6.000	6.170
overige huisvestingslasten	0		0
	<u>6.268</u>	<u>6.000</u>	<u>6.170</u>
algemene kosten			
verzekering	461	400	462
accountant	2.420	2.400	2.420
bankkosten	168	200	173
reis en verblijfskosten	395	400	73
relatiegeschenken	220		0
kantine	428	150	404
kantoorkosten	284	800	563
internet/telefoon/automatisering	339	50	43
	<u>4.715</u>	<u>4.400</u>	<u>4.137</u>
financiële baten en lasten			
baten	11	0	257
lasten		0	
	<u>11</u>	<u>0</u>	<u>257</u>

DATA Multiloog®-bijeenkomsten 2017

plaats	data	aantallen per stadsdeel	aantallen deelnemers
Stadsdeel West „Westerpark“ (open ML)			
St. Cliffordstudio			
Multiloog	31-01-17		7
Multiloog	28-02-17		10
Theater-ML	17-03-17		11
Multiloog	04-04-17		11
Multiloog	09-05-17		6
Theater Multiloog	19-05-17		12
Kunst-ML	27-06-17		13
Kunst-ML	29-08-17		11
Multiloog	12-09-17		11
Theater Multiloog	22-09-17		8
Theater-ML	03-11-17		11
Multiloog	05-12-17		11
Totaal open ML West „Westerpark“		12	122
Stadsdeel West „Westerpark“ (gesloten ML)			
	25-01-17		10
	22-02-17		10
	29-03-17		10
	26-04-17		10
	31-05-17		10
	28-06-17		10
	20-09-17		10
	25-10-17		10
	22-11-17		10
	20-12-17		10
Totaal gesloten ML		10	100
Totaal aantal stadsdeel West „Westerpark“		22	222
Stadsdeel West „Oud-West“ (open ML)			
Tetterode ism Bijstandsbond			
Multiloog	15-02-17		10
Multiloog	12-04-17		9
Multiloog	14-06-17		10
Multiloog	18-10-17		7
Multiloog	15-11-17		8
Multiloog	13-12-17		8
Totaal aantal stadsdeel West „Oud West“		6	52
Stadsdeel West „De Baarsjes“ (open ML)			
Buurtcentrum „De Tagerijn“ ism Psychiatrie Café			
Multiloog	20-04-17		17
Totaal aantal stadsdeel West „De Baarsjes“		1	17
Totaal aantal stadsdeel West		29	291

Stadsdeel Oost (open ML)			
Buurtkamer IJburg ism Psychiatrie Café IJburg			
Multiloog	06-10-17		19
Totaal Stadsdeel Oost (open ML)		1	19
Stadsdeel Centrum (open ML)			
Burtcentrum de Bomsspijker ism Psychiatrie Café			
Multiloog	28-04-17		24
Multiloog op het Marxisme Festival	15-05-17		43
HVA Minor GGZ Agoog Studieprogramma 2017/18			
Multiloog	05-09-17		29
Multiloog	03-10-17		27
Politiek is mensenwerk			
ML ism SCIP, Keizersgracht	14-12-17		22
Totaal aantal stadsdeel Centrum		5	145
Totaal aantal bijeenkomsten en deelnames in Amsterdam		35	455
Buiten Amsterdam			
Symposium 20 jaar ML			
Enik, Utrecht	13-10-17	1	90
Duitsland			
Ostfalia Hochschule, Braunschweig/ Wolfenbüttel			
	08-03-17		22
	09-03-17		22
	10-03-17		22
	27-10-17		23
	28-10-17		23
	29-10-17		23
Totaal Ostfalia Hochschule		6	135
Totaal aantal ML		42	680

opbrengsten projecten
Aantal bijeenkomsten
Aantal bijeenkomsten buiten Amsterdam
aantal deelnames

s 1 Zorg en Samenleven
s 2 Porticus
s 3 Vrienden van Multiloog
s 3 overigen

directe kosten van de projecten
d 1 rechtstreekse produktiekosten
d 2 vrijwilligersvergoeding en ondersteuning
d 3 huur lokatiegebonden
d 4 inhuur derden

bedrijfskosten
b 1 loonkosten
b 2 afschrijvingslasten
b 3 huisvestingskosten
b 4 algemene kosten
rentekosten

Totaal

resultaat

subsidiebedrag per deelname

Realisatie 2017 in totaal en per activiteit

begroot

	open	gesl.	open	open	open	open	open	totaal	totaal
	Westerpark	Westerpark	West "de Baarsjes	Centrum	Oud west	Oost	Buiten Amsterdam	ml 20 jaar	
	12	10	1	5	6	1		35	34
							6	1	7
	122	100	17	145	52	19	135	90	680
	17.129	14.275	1.427	7.137	8.565	1.427	0	0	49.961
	827	678	115	983	353	129	915	0	4.000
	771	643	64	321	386	64	386	64	2.700
	588	490	49	245	294	49	294	5.500	7.508
	19.316	16.085	1.656	8.687	9.597	1.670	1.595	5.564	64.169
	598	498	51	269	297	52	49	1.622	3.437
	333	277	29	150	165	29	27	50	1.060
	392	327	34	176	195	34	32	495	1.685
	14.581	12.142	1.250	6.557	7.244	1.260	1.204	2.000	46.238
	15.904	13.244	1.363	7.152	7.902	1.375	1.313	4.167	52.420
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1.887	1.571	162	849	937	163	156	544	6.268
	1.419	1.182	122	638	705	123	117	409	4.715
	-3	-3	0	-1	-2	0	0	-1	-11
	3.303	2.750	283	1.485	1.641	285	273	951	10.972
	109	91	9	49	54	9	9	446	777
									110,07

Aan stichting IPC
t.a.v. het Bestuur
Buskenblaserstraat 32 1hg
1055 AJ Amsterdam

SAMENSTELLINGSVERKLARING

Geacht bestuur,

Opdracht

Conform uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2017 van stichting IPC te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2017 en de winst- en verliesrekening over 2017 met de toelichting samengesteld.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Kenmerkend voor een samenstellingsopdracht is dat wij ons baseren op de door het bestuur van de entiteit verstrekte gegevens. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van die gegevens en voor de daarop gebaseerde jaarrekening berust bij het bestuur van de entiteit.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Het is onze verantwoordelijkheid als accountant om de door u verstrekte opdracht uit te voeren in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de door onze beroepsorganisatie het Koninklijk NIVRA/de NOvAA uitgevaardigde gedrags- en beroepsregels. In overeenstemming met de voor het accountantsberoep geldende standaard voor samenstellingsopdrachten, bestonden onze werkzaamheden in hoofdzaak uit het verzamelen, het verwerken, het rubriceren en het samenvatten van financiële gegevens. Daarnaast hebben wij de aanvaardbaarheid van de bij het samenstellen van de jaarrekening toegepaste grondslagen op basis van de door de onderneming verstrekte gegevens geëvalueerd. De aard van onze werkzaamheden is zodanig dat wij geen zekerheid omtrent de getrouwheid van de jaarrekening kunnen verstrekken.

Bevestiging

Op basis van de ons verstrekte gegevens hebben wij de jaarrekening samengesteld onder toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "organisaties zonder winstoogmerk".

Nederhost den Berg, 22 februari 2018

FAAS Accountants & Adviseurs

A. van Capelle RA

Bijlage II

Multiloog 20 jaar

Vertellers zijn herinrichters van de aanvaarde werkelijkheid. (uit Kwartiermaken van Doortje Kal)

Op 13 oktober gaf Enik Recovery College onderdak aan het feestje van het 20-jarig bestaan van Multiloog en waren daarmee meteen ook eregasten. Het was een samenkomst van vrienden van Multiloog en van Heinz Mölders, die, samen met zijn vrouw, nog steeds het middelpunt vormt van de organisatie van deze gespreksgroepen. De oudgedienden uit de herstelbeweging gaven zich over aan de nostalgie. Naast bezoekers van het eerste uur van de Multiloog in Amsterdam-West waren er ook enkele nieuwsgierige gasten die nog onbekend waren met het fenomeen.

'Multiloog is een praktijk die net zoals Enik uitnodigt tot het ontwikkelen van je eigen taal vanuit je eigen beleving, ruimte geeft aan relaties aangaan op gelijkwaardige basis, de boodschap geeft dat je verhaal ertoe doet', stellen Ton Verspoor en Martijn Kole van Enik. In die zin is ook Enik schatplichtig aan Multiloog en misschien ook te zien als de verbinding met de toekomst.

In de eerste gespreksronde, op de wijze van een Multiloog, nodigt Heinz de mensen van

het eerste uur uit hun ervaringen te delen over wat Multiloog voor hen betekend heeft. Multiloog is gestart vanuit het streven om gespreksgroepen op te zetten waarin ervaringen met en betrokkenheid bij psychisch lijden onderzocht konden worden op hun betekenis, zonder in de wereld en taal van de psychiatrie te stappen. Het was belangrijk om buiten de ggz in de wijken te werken, en vandaar dat hij uitkwam bij Kees Onderwater die als preventiewerker van Riagg Amsterdam 'wat aan zat te klooiën in de wijk'. Samen met Mölders organiseerde hij de eerste groepen. Het was ook toen al moeilijk om hulpverleners te betrekken. Maar de mensen met eigen ervaring en de familie vonden hen, en waren enthousiast: 'Een plek waar je je verhaal kan vertellen, en wel 20 keer als je dat wilde.' 'Waar je gevraagd werd wat betekent een psychose voor jou, wat beleef je daarin. Dat had nooit iemand gevraagd.' En dat geluid horen we nog steeds tot de dag van vandaag.

Vanuit de hoek van het kwartiermaken bij monde van Doortje Kal, werd Multiloog omschreven als een niche, een plek van veiligheid voor degenen die uitgesloten worden,

waar zij hun ervaringen konden delen. Maar Multiloog wilde niet alleen maar een plek zijn om weg te kruipen bij gelijkgestemden. Eerder om werkelijk een multi-loog te voeren. Niet alleen met degenen die zelf directe ervaring met het lijden hadden of mensen die hen nabij waren, maar juist ook met de hulpverleners, politiemensen, buurtbewoners en gemeenteambtenaren. Al waren die stemmen vaak schaars onder de bezoekers, als ze er waren konden zij hun persoonlijke ervaringen delen en deden dat ook. Het was de manier van het gesprek leiden die steeds terugging naar de persoonlijke beleving, 'wat betekent het voor jou', die maakte dat er een werkelijke uitwisseling kwam. Zonder de ander af te breken of advies te geven, maar met respect voor die ander je eigen verhaal mogen vertellen.

De reacties uit het publiek hebben vooral betrekking op de vraag of Multiloog heeft bijgedragen om het systeem wezenlijk te veranderen. Waarom was en is het zo moeilijk om hulpverleners te betrekken. Het verhaal van Tom van Wel die expliciet zijn persoonlijke cliëntervaringen inbrengt in het contact met cliënten, roept waardering op. Maar waarom blijft dit zo'n uitzonderlijk verhaal. Veel mensen vinden dat er al die tijd weinig is veranderd. In sommige opzichten is de kloof tussen professionals en zorgvragers alleen maar groter geworden.

In de workshop Kritische psychologie met Ariane Brensell (hoogleraar in de Kritische psychologie) komt deze vraag volop aan de orde. De Kritische psychologie vormt de theoretische grondslag van Multiloog. *Multiloog ist für uns eine wichtige Praxis*, zegt Ariane. Zij is voor deze workshop speciaal uit Berlijn gekomen. Zij doet een dappere poging om zowel in het Duits als Engels met tussendoor nog vertalingen van en naar het Nederlands een aantal basisbegrippen uit te leggen. De kritische psychologie is een subjectgerichte

wetenschap, in tegenstelling tot andere psychologische benaderingen die allemaal op controle van buitenaf gericht zijn. Het perspectief van de mensen zelf staat voorop. Psychologie dient mensen te helpen om zichzelf te gaan begrijpen. Niet door in hen te gaan graven naar de oorzaak van de ziekte, maar door vanuit hun perspectief te kijken naar de wereld die hen omringt en hoe zij zich daartoe verhouden. Een belangrijk begrip hierin is 'handlungsfähigkeit', dat in de vertaling met handelingsbekwaamheid te kort wordt gedaan. Het is niet de juridische betekenis die het in Nederland heeft, maar staat voor de mate waarin je invloed hebt op het eigen bestaan.

Brensell werkt in een vrouwen crisiscentrum en is feministe. In haar werk gaat ze uit van solidariteit met alle vrouwen, het gaat om hun positie in het maatschappelijk verkeer. Alle geweld tegen vrouwen komt voort uit interne tegenstellingen in de samenleving, niet uit kenmerken van de vrouwen zelf. Trauma werd geherdefinieerd door de strijd van Vietnam veteranen. De posttraumatische stressstoornis kwam als officiële diagnose in DSM III en verwierf daarmee erkenning dat geweld gevolgen heeft en dat je recht hebt op behandeling. Tegelijk kwam daardoor trauma in het discours van de psychiatrie, werd een psychiatrische ziekte en werd het geïndividualiseerd, losgemaakt van de maatschappelijke verhoudingen. Het slachtoffer wordt patiënt en daarmee onderworpen aan professionals. Met een diagnose sluit je de ervaring op in een begrensde ruimte.

Trauma zou begrepen moeten worden binnen de maatschappelijke verhoudingen waarin het gebeurt en waaruit het voortkomt. Het gaan begrijpen hiervan kan helpen bij het de-stigmatiseren. Mensen die het betreft zijn zelf de subjecten van hun ervaring, maken ook hun eigen theorieën. Zoals HEE ook gedaan heeft in Nederland, en het per-

spectief van de gebruikers van de psychiatrie voorop heeft gesteld.

Mölders: 'De Kritische psychologie helpt mij essentiële vragen te stellen: Hoe word ik in de gelegenheid gesteld om mijn verhaal te doen zonder dat het wordt afgepakt?' Daarbij staat centraal dat we niet pogen te begrijpen wat zich binnen die persoon afspeelt maar hoe de wereld vanuit zijn perspectief eruit ziet. Hoe kijk je naar je dagelijkse bestaan, wat maak je mee, wat betekent dat voor jou?

Daarom is het ook belangrijk om voor dit verhaal buiten het psychiatrische domein ruimte te maken. Heinz: 'Ik kreeg bij de Riagg ruimte aangeboden, ze waren heel enthousiast over Multiloog, maar heb dit geweigerd want ik wilde niet ingekapseld worden. Het wegdraaien van het ziekte-denken was belangrijk. Ik moest dat steeds opnieuw uitleggen. We zijn geen alternatieve psycho-educatie. Als ik iemand die vertelt over haar depressie vraag: 'Hoe beleef je dat, hoe ziet dat eruit voor jou?' kreeg ik als reactie: 'Weet je niet wat een depressie is?'

Veel toehoorders ervaren dit verhaal als een terugkeer in de tijd, in de jaren 70 waren aan de universiteiten ook vergelijkbare geluiden te horen. Brensell: ook in Duitsland wordt dit als ouderwets gezien, er is weinig aanhang voor Kritische psychologie. De sociale psychiatrie bevindt zich in de marge. Het biologisch model staat voorop. Dan is dat in Nederland toch een iets betere situatie schat zij in.

Uit het publiek komen hierover wat minder optimistische geluiden. Wouter van de Graaf stelt voor de ggz om te dopen, Mental Illness in plaats van Mental Health Service.

Men vindt dat de staat tegenwoordig meer repressie uitoefent tegen mensen die anders zijn. Er ontstaat een felle discussie over hoe het systeem te veranderen. Veel mensen denken dat het hopeloos is, de cliëntenbeweging is er al zolang bezig. Ine: 'En hebben we nu eigenlijk al een deuk in het pakje boter

van de dominante ggz kunnen slaan?' Van de Graaf: 'We moeten naast het systeem werken aan onze eigen dingen, je kan het systeem niet breken door ertegen te vechten, maar wel ons eigen systeem ontwikkelen en eigen taal.'

De vraag komt een paar keer terug: Wat kan Multiloog en de Kritische psychologie bijdragen om het systeem te veranderen?

Brensell heeft geen pasklaar antwoord: 'We zijn het systeem, we moeten gaan begrijpen wat de tegenstellingen zijn die dit in stand houden. Er is niet één waarheid. Alle mensen zijn subjecten en hebben hun eigen verhaal met een eigen waarheid binnen hun context. Kan je een theorie ontwikkelen die recht doet aan alle perspectieven? Kan je een theorie ontwikkelen die je helpt de wereld te begrijpen en daarnaar te handelen? Dat is de uitdaging.'

In de slotronde gaan we nog eens het gesprek aan over de raakvlakken van Multiloog met diverse organisaties en initiatieven uit de herstelbeweging. Dat er inhoudelijk op gebied van visie veel overeenkomst is blijkt duidelijk. Ook wordt geconstateerd dat we veelal nog op eilandjes bezig zijn en dat sommige groepen uit de samenleving ook in deze beweging in de marge blijven verkeren. Met name Huub Beijers van Steunpunt GGZ Utrecht pleit ervoor een kwartslag te draaien en meer te zien dat veel groepen ook ervaring hebben met zich ontworstelen aan de marge en dat hun verhaal en ervaring een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan verdere ontwikkeling van de herstelbeweging.

Evident is dat Multiloog nog steeds bestaansrecht heeft, al was het alleen om al deze diverse stemmen een plek te geven om ook elkaar te horen.

Marianne van Bakel (wetenschappelijk medewerker Trimbos-instituut, HEE (Herstel Empowerment en Ervaringsdeskundigheid).

Multiloog viert 20 jarig bestaan bij Enik op 13 oktober 2017

Zo'n 90 mensen hadden zich bij Enik verzameld om stil te staan bij 20 jaar Multiloog. (Zie voor nadere informatie en omlijsting: www.inca-pa.nl!!)

Onder hen vele oudgedienden uit de cliëntenbeweging zoals Doortje Kal en Wouter van de Graaf, maar ook betrokken hulpverleners als psychiater Detlef Petry uit het Maastrichtse en SPV-er Kees Onderwater al zo'n 40 jaar actief binnen de GGZ van Amsterdam en ooit preventiewerker bij RIAGG Oud West en Mentrum. Hij stond mede aan de wieg gestaan van dit project.

Twintig jaar deze gespreksmethode beschikbaar houden voor mensen die deze samenspraak benutten om hun cliëntenverhaal uit te spreken, te versterken en te delen, dat is een demonstratie van de levenskracht van Multiloog.

Initiatiefnemer Heinz Mölders begint deze bijeenkomst door in dialoog te gaan met een 12 tal mensen uitgaande van de vraag wat Multiloog voor hem of haar betekend heeft. Dan hoor je dat Multiloog voor cliënten een vruchtbare methode is om zich te kunnen voorbereiden op een verbinding met de samenleving. En dat op eigen termen waar moed voor nodig is. In de Multiloog kun je: de mens zijn die je bent, het denken in ziektebeelden en hokjes doorbreken, wederkerigheid en wederzijds respect tonen.

In Multiloog wordt /is – bij sommige aanwezige GGZ-clianten voor het eerst – gevraagd: “Wat heb je beleefd”? Ook de omgeving -die het soms zwaar kan hebben in de mantelzorgpositie- profiteert van de benutting van Multiloog. Familieorganisaties zijn niet voor niets een samenwerkingspartner voor Heinz

Er wordt teruggeblikt op de start van Multiloog in Amsterdam waar een succesvolle brug werd geslagen met de systeemwereld waarbij je er dan wel voor moet waken dat je “door het systeem wordt opgevreten en je altijd trouw blijft aan je hart”. Multiloog zou behalve in het systeem ook in de wijk een plaats veroveren bij de reïntegratie van GGZ cliënten, maar het blijft nog steeds vechten om dit mooie aanbod, dit zeer bruikbare ‘herstelinstrument gefinancierd te krijgen.

Petry heeft op Vijverdal veel van doen gehad met mensen die weliswaar het predicaat uitbehandeld opgeplakt hadden gekregen, maar niet werden opgegeven. Daar kwam Multiloog om de hoek kijken “als een omgeving die zich goed leent om in een triadische benadering (‘trialoog’!) mensen te helpen stap voor stap ‘te ontdooien’ en weer mens te worden na jaren mishandeling in de psychiatrie”, aldus Petry.

Theatermaakster Mariëtte Wildeboer verhaalt hoe ze met Multiloog heeft samengewerkt om te komen tot een ‘Theater – Multiloog/veelspraak’.

Voormalig opbouwwerker uit Oud West, Aart Dekker spreekt even later van weer een andere toepassing: een “Kunstmultiloog waarbij het presenteren en interpreteren van beelden andere luiken openen”.

Madeleine Prinsen die via psychose ervaringen in het hart van de HEE-beweging terecht kwam, omschrijft Multiloog als “Een helende ervaring waarin liefde en verbinding helpen en niet het zien van symptomen”.

Al is Multiloog een landelijke activiteit er is een duidelijke verbondenheid met Amsterdam. Daar worden de meeste bijeenkomsten op het moment georganiseerd. Zo vertelt Gerda Baerveld medewerkster van de Regenbooggroep in Amsterdam hoe het inzetten van Multiloog haar in het kader van het toenmalige programma ‘Lokale versterking’ hielp een gesprek op gelijkwaardig niveau op gang te brengen tussen ambtenaren en stadsdeel politici en GGZ-cliënten, tot dan toe ‘worlds apart’.

Maar ook Utrechters komen aan het woord: Enik organiseert door het jaar heen een zgn. ‘jij en ik dialoog’ gericht op het bevorderen van verbeeldingskracht en het weer komen tot een eigen mening. Tom van Wel bekend psycholoog wil de kloof tussen professionals en cliënten overwinnen door het onderlinge contact gelijkwaardiger te maken en Multiloog kan daar volgens hem bij zeker in de hulpverlening een goede rol vervullen.

Doortje Kal sluit deze dialogen af met een dichtertelijke referentie aan Multiloog, opgetekend uit het werk van de Afrikaanse auteur Ben Okri:

“Vertellers zijn herinrichters

Van de aanvaarde werkelijkheid,

Dromers van alternatieve geschiedenissen,

Verstoorders van bedrieglijke slaap”.

Daarna kunnen de aanwezigen kiezen uit een drietal workshops: ‘Niets over ons, zonder ons – Kritische Psychologie en Multiloog’, ‘Peer Support en Open Dialoog’ en ‘Gekkenwerk – HEE in de psychiatrie’.

Peersupported Open Dialogue (POD)

Ondergetekende koos voor de workshop Peersupported Open Dialogue (POD) verzorgd door Martijn Kole die recent na een intensieve opleiding in Engeland gecertificeerd is om met POD aan de slag te gaan.

POD wil ontwrichting van mensen en hun netwerken zo diep mogelijk benaderen door een bijzondere samenspraak –van begin tot eind een open dialoog- waar hulpverleners gelijkwaardig en ‘niet-wetend’ maar luisterend aan deelnemen en waarbij mindfulness een belangrijke component is.

POD richt zich primair op het bieden van goede HOZ crisiszorg binnen 24 uur te starten, zoveel mogelijk bij mensen thuis', maar in elk geval flexibel qua plaats, tijd en inhoud met door cliënt aangewezen naasten (perspectief van sociale netwerk). Secundair richt POD zich op het veranderen van het systeem, dit is geen doel op zich maar een coöperatie waar ieders stem gehoord moet worden. Wat het ook moeilijk maakt, omdat wil je goede POD bieden dan kan dit niet zonder het systeem. Hierin zit de kracht en de kwetsbaarheid, je kunt het niet een beetje doen en zeker niet er buiten blijven. Je voelt je verantwoordelijk vanaf het eerste contact, en dat blijf je ook bij eventuele terugval. Crisis wordt bij POD opgevat als iets waarbij de luiken open gaan: 'a window of opportunity'

Wanneer POD ingezet wordt dan zal het zich willen vertakken en nestelen in de ondergrond van alle psychiatrische zorg. Dit komt nu eenmaal omdat POD vanuit die waarden opereert waar wij allemaal bewust of onbewust behoefte aan hebben, namelijk gehoord en gezien worden. Het gaat er bij POD om als netwerk vanuit wederkerigheid en gelijkwaardigheid betekenis te geven aan psychische stress (bij het systeem als geheel). Psychische stress is dus niet iets individueel, maar een netwerkaangelegenheid. Aldus Martijn Kole.

De mensen er om heen (netwerk, hulpverleners) worden door de klant verbonden of ingezet om met de kwetsbaarheid door het leven te gaan.

Inmiddels maakt Martijn deel uit van een kleine startende en gecertificeerde POD praktijk met een SPV-er, een psychiater van Altrecht en een persoonlijk begeleider en kwartiermaker van Lister. Uit te breiden in de loop van het jaar.

De POD-praktijken en hun implementatie die er nu hier en daar zijn worden van begin af aan gevolgd door de HOZ-werkplaats van Phrenos. Zie ook www.herstelondersteuning.nl voor nadere kennismaking. De cijfers inzake resultaten van POD zoals gepraktiseerd in Engeland zijn veelbelovend: mensen gebruiken minder medicatie, een hoog percentage komt (weer) aan betaald werk, minder diagnose schizofrenie en toegenomen vertrouwen in de GGZ

Na de workshops volgt nog een tweede kringgesprek waarin mensen vanuit niet medisch georiënteerde projecten de perspectieven voor samenwerking verkenden en een bont en feestelijk programma met gesproken woord, muziek en een buffet.

Nico de Louw, Cliëntenraad Arkin
(verschijnt in Klankspiegel)